

110 verborum attinet breuitatem, quis constrictius dixerit quam is cui
 promptum sit ex immenso verborum agmine, ex omni figurarum
 genere, statim deligere quod sit ad breuitatem accommodatissi-
 mum? Rursum quantum ad sententiae breuitatem, cui magis in
 manu fuerit rem quam paucissimis expedire verbis quam qui co-
 115 gnitum ac mediatum habeat, quae sint in causa praecipua quasi-
 que columnae, quae proxima, quae locupletandi negotii gratia sint
 ascita? Nemo certe citius certiusque videbit quid citra incommo-
 dum possit omitti quam is qui quid quibus modis addi possit, vi-
 derit.

DE STVLTE AFFECTANTIBVS VEL BREVITATEM VEL COPIAM. CAP. VI

120 Quod si casu vel huc vel illuc ducimur, periculum est ne nobis v-
 su veniat quod quibusdam laconismi *κακοζήλους* videmus eueni-
 re. Qui cum pauca dixerint, tamen in ipsis paucis multa supersunt,
 ne dicam omnia. Sicut e diuerso imperitis copiae affectatoribus e-
 uenit, vt cum immodice loquaces sint, tamen parum dicant, multa
 125 nimirum dictu necessaria praetereuntes. Nostrae igitur praeceptio-
 nes eo spectabunt, vt ita rei summam quam paucissimis complecti
 possis, vt nihil desit; ita copia dilates, vt nihil redundet tamen; li-
 berumque tibi sit cognita ratione, vel laconismum aemulari si li-
 beat, vel Asianam illam exuberantiam imitari, vel Rhodiensem
 130 mediocritatem exprimere.

DVPLICEM ESSE COPIAM. CAP. VII

Porro duplicem esse copiam non arbitror obscurum esse vel Fabio
 declarante, qui inter caeteras Pindari virtutes praecipue miratur
 beatissimam illam rerum verborumque copiam. Quarum altera
 135 consistit in synonymia, in heterosi siue enallage vocum, in meta-
 phoris,

in mutatione figurae, in isodynamiis, reliquisque id genus variandi
 rationibus; altera in congerendis, dilatandis, amplificandis argu-
 mentis, exemplis, collationibus, similibus, dissimilibus, contrariis
 LB 6 atque aliis | hoc genus modis, quos suo loco reddemus accuratius,
 141 sita est. Hae quanquam alicubi sic coniunctae videri possunt, vt
 haud facile dignoscas, ita alteri inseruit altera, vt praeceptis potius
 quam re atque vsu discretiae videantur, nos tamen docendi gratia i-
 ta separabimus, vt neque superstitionis in secando neque rursum
 145 negligentiae merito damnari possimus.

QVAS AD RES CONFERAT HAEC EXERCITATIO. CAP. VIII

Nunc quo studiosa iuuentus propensioribus animis in hoc studium
 incumbat, quas ad res conducatur, paucis aperiemus. Principio qui-
 dem in totum ad phrasim illam non parum adferet momenti haec
 150 variandae orationis exercitatio. Peculiariter autem conferet ad vi-
 tandam *ταυτολογία*, vitium cum foedum tum odiosum. Ea est e-
 iusdem verbi aut sermonis iteratio. Neque raro vsu venit vt idem
 nobis crebrius sit dicendum. Vbi si destituti copia aut haesitabi-
 mus aut *κόκκυγος* in morem eadem identidem occinemus, neque
 155 poterimus sententiae colores alios aliosque vultus dare, pariter et
 ipsi ridiculi erimus, nostram prodentes infantiam, et taedio mise-
 ros auditores enecabimus. Est tautologiva peior *ὁμολογία* quem-
 admodum Fabius ait, quae nulla varietatis gratia leuat taedium,
 estque tota coloris vnus. Quis autem est auribus vsque adeo pa-
 160 tientibus, vt vel paulisper ferat orationem vbique sui similem?
 Tantam vbique vim habet varietas, vt nihil omnino tam nitidum
 sit, quod non squalere videatur citra huius commendationem.
 Gaudet ipsa natura vel in primis varietate, quae in tam immensa
 rerum turba nihil vsquam reliquit, quod non admirabili quodam
 165 varietatis artificio depinxerit.